

Zależy nam na dobrym oświetleniu

fot. archiwum Polskiego Związku Przemysłu Oświetleniowego

Marek Orłowski, Prezes Polskiego Związku Przemysłu Oświetleniowego, od samego początku swojej kariery zawodowej związany jest z elektrycznością i oświetleniem. W rozmowie z „Magazynem Autostrady” odpowiada na pytania m.in. o: działalność Związku, kondycję branży oświetleniowej w kraju oraz nowoczesne technologie.

Jakie są główne cele i założenia Polskiego Związku Przemysłu Oświetleniowego?

Główną ideą PZPO jest zrzeszanie firm z branży oświetleniowej działających w Polsce w celu stworzenia silnej reprezentacji broniącej interesów polskich producentów.

Związek zrzesza głównie małe i średnie firmy oświetleniowe. Jego celem jest przede wszystkim reprezentowanie polskich firm oświetleniowych na terenie kraju i poza jego granicami. Nie jest to jedyny cel. Drugim ważnym celem jest propagowanie rzetelnej wiedzy i dobrych rozwiązań, bez względu na to, czy są one produktami globalnych koncernów, czy też polskich albo europejskich producentów. Z uwagi na to, że światło stanowi istotny element kształtowania przestrzeni architektonicznej, oprawy oświetleniowe, tak oświetlenia wewnętrznego, jak i zewnętrznego, mogą i powinny być produkowane w mniejszych seriach. Daje to mniejszym producentom nie tylko szansę konkurencyjności z kolosami, ale i stwarza im możliwość tworzenia

► nia często lepszych rozwiązań. Oczywiście pozostaje kwestie budżetów reklamowych, które mają ogromny wpływ na decyzje szeroko pojętych konsumentów, ale razem można zdziałać więcej, zdecydowanie dużo więcej.

Związek aktywnie propaguje wiedzę na tematy związane z szeroko pojętą branżą oświetleniową. W jaki sposób spełniana jest ta misja?

Jesteśmy organizacją *non-profit*. Zależy nam na dobrym oświetleniu na terenie miast i gmin bez względu na to, jaką marką czy logo firmy jest ono oznaczone.

Prowadzimy działalność szkoleniową i edukacyjną, której zadaniem jest propagowanie nowoczesnych i dobrych rozwiązań oświetleniowych. Powołaliśmy przy Związku Krajowe Centrum Doradztwa i Szkoleń. Temu samemu celowi służy również organizowany przez nas Konkurs na Najlepiej Oświetloną Gminę i Miasto Roku oraz Najlepszą Inwestycję Oświetleniową Roku. Celem konkursu jest nie tylko nagrodzenie najlepszych rozwiązań, ale również pokazanie ich jako wzoru do naśladowania. W konkursie ocenie podlegają rozwiązania oświetleniowe zarówno w dużych aglomeracjach, jak i mniejszych miejscowościach. Oceniane są rozwiązania oświetleniowe, a nie firmy dostarczające sprzęt do ich realizacji. Uroczystość rozdania nagród odbywa się co roku na Międzynarodowych Targach ŚWIATŁO w Warszawie. Towarzyszą mu szkolenia z zakresu oświetlenia drogowego. Poruszamy ważne tematy oświetleniowe, które często wyłaniają się podczas wizytacji zgłoszonych inwestycji. Pokazujemy, na co należy zwrócić uwagę przy realizacji projektów oświetleniowych, aby na przykład uniknąć przypadków, kiedy to po modernizacji oświetlenia na rzekomo nowoczesne, energooszczędne oświetlenie opłata za energię elektryczną zamiast znacząco zmaleć – wzrosła. Przekonała się o tym niejedna gmina, niejedno miasto.

Polskie firmy oświetleniowe dynamicznie się rozwijają, a my jako Polski Związek Oświetleniowy staramy się wspierać wszelkie działania na rzecz jego rozwoju i uświadamiać inwestorom, że polski to nie znaczy gorszy, ale właśnie lepszy.

Po modernizacji oświetlenia drogowego na LED-owe, opłaty za energię, zamiast spaść, wzrosły ze względu na opłaty za moc bierną.

Efektywna modernizacja oświetlenia to nie tylko wymiana opraw, to także coś więcej, to również wprowadzenie inteligentnych systemów sterujących, dzięki którym można ograniczać zużycie energii poprzez m.in. dostosowanie poziomów oświetlenia do panujących w danej chwili warunków pogodowych czy też natężenia ruchu pojazdów. System zarządzania oświetleniem powinien przy tym pozwalać na pełną kontrolę i monitoring pracy każdego punktu świetlnego.

Nie zawsze opłaca się jednak korzystać ze złożonych systemów sterowania.

Są one zazwyczaj drogie w zakupie i w utrzymaniu bieżącym. Koszty zakupu można w części sfinansować z różnego rodzaju funduszy wsparcia modernizacji oświetlenia, ale koszty bieżącej eksploatacji zostają z inwestorem na zawsze.

Skomplikowane systemy generują zwykle duże ilości danych. W wielu przypadkach użytkownicy z nich nie korzystają albo korzystają w bardzo ograniczonym zakresie.

Często jest tak: pieniądze zostały wydane, koszty eksploatacji duże, korzyści niewielkie.

Forsowanie w każdym przypadku takich skomplikowanych rozwiązań jest wątpliwe, zwłaszcza że wiąże na bardzo długie lata władze samorządowe

z dostawcą konkretnego systemu automatyki. To są właśnie tematy, o których mówimy, które przedstawiamy, o których dyskutujemy.

PZPO reprezentuje polskie firmy oświetleniowe zarówno na rynku krajowym, jak i za granicą. Jak oceniliby Pan kondycję branży oświetleniowej w Polsce?

Technologia LED stworzyła zupełnie nowe możliwości dla firm produkujących sprzęt oświetleniowy. Dotyczy to układów zasilających, sterujących, jak i układów optycznych. Produkcja opraw oświetleniowych nie wymaga obecnie olbrzymich zakładów produkcyjnych. Przemysł oświetleniowy oparty na małych i średnich firmach może produkować i produkuje oprawy oświetleniowe najwyższej jakości. To wykorzystują właśnie firmy polskie, które skutecznie zaczynają konkurować z największymi graczami na europejskim i światowym rynku. Polskie firmy oświetleniowe dynamicznie się rozwijają, a my jako Polski Związek Oświetleniowy staramy się wspierać wszelkie działania na rzecz jego rozwoju i uświadamiać inwestorom, że polski to nie znaczy gorszy, ale właśnie lepszy. Na arenie międzynarodowej podnosimy kwestię konieczności wspierania produkcji, w tym produkcji sprzętu oświetleniowego w Europie.

Jak wypada ona na tle rynku światowego?

Tak jak wspominałem, technologia LED daje możliwość kreowania nowych, innowacyjnych produktów, które tworzą polscy przedsiębiorcy. Polscy producenci skutecznie konkurują z najpoważniejszymi, globalnymi graczami. Rozwiązania oświetleniowe zrealizowane w niejednym polskim mieście śmiało mogą konkurować z rozwiązaniami, które oferują najbardziej znane metropolie.

Zrobiliśmy w tym zakresie sporo, ale trzeba jednak pamiętać, że większość drogowego sprzętu oświetleniowego w Polsce stanowią oprawy oświetle-

niowe z wysokoprężnymi sodowymi źródłami światła oraz lampy metalohalogenkowe o mocy od 50 do 400 W. Średni wiek instalacji oświetlenia ulicznego należącego do gmin na terenie Polski wynosi 10-15 lat, przy czym często na terenie miast i gmin można spotkać oprawy 20-letnie i starsze. Mamy więc w tym zakresie wiele jeszcze do zrobienia i mam nadzieję, że w procesie tym będą aktywnie uczestniczyły firmy polskie.

PZPO zrzessa producentów, dystrybutorów sprzętu oświetleniowego oraz firmy działające na polskim rynku oświetleniowym. Jak wygląda współpraca przedstawicieli firm, którzy tak naprawdę na co dzień ze sobą konkurują?

Poruszyła Pani bardzo ważny aspekt działalności naszego Związku. Udało nam się stworzyć platformę wymiany myśli i poglądów. Czy było łatwo? Odpowiem, że nie. Początki były bardzo trudne, ale udało się. Może dlatego, że zwykle spotykamy się w gronie właścicieli i prezesów firm, a nie dyrektorów sprzedaży. Może też dlatego, że był to czas, kiedy polskie firmy były bardzo agresywnie i za pomocą wszelkich możliwych środków atakowane przez duże globalne koncerny. Wyszliśmy z tego obronną ręką właśnie dlatego, że przedstawiciele firm zaczęli ze sobą rozmawiać i niejednokrotnie, dzięki Polskiemu Związkowi Przemysłu Oświetleniowemu, współpracować.

Żyjemy w czasach, kiedy nowoczesna technologia dosłownie z dnia na dzień ewoluuje i co rusz oferowane są nowe rozwiązania. Czy ma Pan przemyślenia, w jakim kierunku może nastąpić rozwój nowych technologii w przemyśle oświetleniowym? Zwłaszcza w kontekście oświetlenia drogowego?

Przyszłość to inteligentne oświetlenie, inteligentne oświetlenie jako element inteligentnego miasta, inteligentnych dróg wojewódzkich i gminnych, inteligentnych autostrad.

I tu nie chodzi tylko o oprawy oświetleniowe, ale i o słupy oświetleniowe, które mogą być wyposażone np. w ładowarki do samochodów elektrycznych. Infrastruktura oświetleniowa rozmieszczona jest na terenie całych aglomeracji miejskich, jak i poza ich granicami. Z tego powodu inteligentne rozwiązania oświetleniowe mogą służyć i już służą do monitorowania ruchu drogowego, zbierania informacji o stanie pogody czy zanieczyszczeniu powietrza. Jeżeli zaś chodzi o samo oświetlenie, to zastosowanie systemu sterowania z możliwością zarządzania równoległego, tj. wszystkimi oprawami i każdą z osobna, może spowodować oszczędność energii elektrycznej o dodatkowe 20-30%.

Dzięki zastosowaniu opraw oświetleniowych wykorzystujących energię słoneczną lub wiatrową albo, może lepszych dla naszego klimatu, opraw wykorzystujących energię pochodzącą z ogniw fotowoltaicznych, a gdy tej energii brakuje, korzystających z sieci zasilającej, można uzyskać nawet 80% oszczędności energii przy zapewnieniu, przez cały okres świecenia, wymaganego poziomu natężenia oświetlenia i zapewnieniu odpowiedniej widoczności.

Trzeba jednak pamiętać, że żywotność każdego układu elektronicznego i samych LED, mimo ich długiej efektywności, jest jednak ograniczona. Dlatego oprawy oświetleniowe, w tym i oprawy oświetlenia drogowego, powinny zacząć spełniać wymagania gospodarki zrównoważonego rozwoju. Materiały użyte do produkcji opraw oświetleniowych muszą spełniać swoje funkcje przez wiele lat, aby na końcu ulec utylizacji lub prawie całkowitemu przetworzeniu. Współczesne oprawy oświetleniowe zawierają do 3% swej objętości tworzywa sztuczne.

Wykorzystując odzysk materiałów w procesie utylizacji, można osiągnąć ponad 90% oszczędności energii wytworzenia pierwotnego produktu. Stąd potrzeba wykonywania opraw oświetleniowych, które mogą być poddane procesowi rewitalizacji. Takie pierwsze konstrukcje już powstają, myślę,

że będzie ich w przyszłości coraz więcej. To jest jeden z kierunków rozwoju konstrukcji opraw.

Poza tym bardzo ważną sprawą stała się dezynfekcja powietrza z bakterii i wirusów (w tym COVID-19). Świetnie się do tego nadają oprawy oświetleniowe, które oprócz funkcji oświetleniowej mają moduł oczyszczający, przy czym musi on być nieszkodliwy dla osób i znajdujących się w ich obrębie elementów wyposażenia. Praca takiego modułu oczyszczającego może być też niezależna od funkcji oświetleniowej. Daje to możliwość oczyszczania powietrza bez włączonego oświetlenia we wszelkiego rodzaju pomieszczeniach. Prace nad takimi rozwiązaniami trwają, a właściwie zakończyły się sukcesem w Polsce. Mamy już polską oprawę oświetleniową z fotokatalitycznym modułem oczyszczającym UVA. Powstała ona dzięki współpracy polskiej firmy z sektora MŚP i polskiej uczelni.

Jakie są najważniejsze plany PZPO na najbliższą przyszłość?

Nie wybiegamy daleko w przyszłość. Naszym celem jest rozwój polskich firm oświetleniowych. Aby to osiągnąć, musimy wciąż na nowo podejmować działania, żeby uzmysłowić inwestorom, władzom, decydentom, że oświetlenie to też wiedza, którą należy zdobyć, że o doborze oświetlenia nie może decydować przypadkowa osoba, że na oświetleniu, tak jak na medycynie, nie może znać się każdy. Oświetlenie ma nie tylko ładnie wyglądać, ale przede wszystkim musi służyć swemu podstawowemu celowi, czyli oświetlać. Poza tym musi być przyjazne dla człowieka i otoczenia. Temu celowi poświęcone będą nasze działania, szkolenia i kampanie informacyjne. Wszystkich zainteresowanych dobrym, profesjonalnym i energooszczędnym oświetleniem zapraszamy do współpracy z Polskim Związkiem Przemysłu Oświetleniowego.

Dziękuję za rozmowę.

